

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Martinii Tridentini E Societate Jesu Sinicae Historiae Decas Prima

Martini, Martino

Monachii, 1658

Imperator Nonus Siuenius. Imperavit annis XXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11848

IMPERATOR NONUS
SIUENIUS.

Imperavit annis XXV.

*Cyelo 46. anno
45. ante Chr.
73.*

*Imperatoris in
infantia va-
riâ discrimen.*

*Prudens sa-
lum Kiesinij*

FVIT SIUENIUS HIAOUI Imperatoris nepos, PINGUS di-
ctus; cuius patrem, matrem ac sorores pestilenti illâ medicinâ
extinctos esse diximus. Infans adhuc cum matre, quæ magiæ quæ-
que arcessebatur, conditus in carcerem est. HIAOUI enim cum,
ægro corpore esset, iratissimus magis non illos modò, qui eam artem
exercebant, sed & affines morti addixit; nec Imperatoris filijs aut ne-
potibus parcens.

Dum in carcere cubaret PINGUS, mors ei matrem abstulit, quippe
jam infectam toxico. Ibi sine dubio moriendum infanti fuisset, nisi
KIESINIUS carceri præfectus cognovisset LIUMPINGI patrem
perinde ac matrem vacasse culpâ. Quare illius commiseratione motus,
infantis curam suscipit; & quia non licebat sine consensu Impera-
toris eum emittere ex carcere, mulierem intromisit, quæ alimenta
lactis ei daret. Neque hîc infantis seu periculum seu felicitas ste-
tit. Nam regij mathematici Imperatorem admonuere, visa sibi
supra carcerem signa regia & vapores ejusmodi, qui prænucciarent
intus aliquem esse, positurum olim imperio. Fidem invenit apud Im-
peratorem prædictio; nec dubitans ex his aliquem ibi esse, cui calum-
niæ ac sidera destinarent culmen, subito impetu omnes attentos in car-
cere mactari jubet. Adsunt carnifices; quos tamen KIESINIUS
ingressu prohibuit, causatus multos infantes intus esse, quos occidere
nefas, impium atque injustum. Satellites Imperatorem de repulsâ mo-
nent; qui rum collecto ex præcipiti furore animo impium mandatum
rescindit, ac rem penitiùs considerans, *Si Calum, ait, alteri sceptrum desti-
navit; quicquid agam frustra ero, nec unquam fata mutare poterò.* Ita
PINGUS jam secundo servatus, ac postea tandem emissus è carcere,
literis ac philosophiæ Sinicæ egregiè studuit. Erat, cum HOUS exuere-
tur imperio, natus annos octodecim.

Itaque

Itaque cognita illius doctrinâ & virtutis amore, omnium ordinum suffragijs adeptus est imperium. Erat suavissimis moribus, quietâ placidâque indole; actalis, qui misericordiam adhibere posset suis. Quippe varijs fortunæ casibus jactatus, subditorum calamitates miserari sciebat, quia præfenserat. Hic est ergo, quem infalicum folijs vermiculi prædicebant, ut Sinensis scribit historicus.

Vt primùm accessit ad gubernacula, non defuere, qui GUANGI ^{Imperatoris} laudibus apud eum obrectarent. HOUM ab illo dejectum fastigio ^{suorum nom} contra leges, contra obsequium, quod Imperatori subditus debeat. Tali viro parùm fidendum, qui tantâ esset potentiâ, tantâque audaciâ. Proinde caveret sibi QUANGUMQUE reprimeret, magnopere svadebant. Pronis quidem auribus hæc accepit Imperator, probè intelligens illud Principatus arcanum, Neminem aliquem magnum facere vel pati, cujus fortunam in potestate non habeas; verùm, licet ei QUANGUS esset in metu, noluit tamen quidquam adversus eum agere, multò minùs ab officio depellere. Noverat illius virtutem ac fidem jam inde ab avo suo HIAOU ubique celebratam; exemplum in amoto antecessore viderat, quod cum illis artibus pugnare videbatur. Itaque spem inter ac metum distractus elegit sapientissimè, ^{Sapientissimè} timere potiùs, ut sanctè honestèque viveret, quàm ut à QUANGO ^{eius consiliu} securus bonos dedisceret mores. Cujus tamen ingenium ut periclitaretur; noluit ejus filiam in uxorem, sed tantùm in concubinam accipere. HIAUAM verò aliam adolescentulam matrimonio sibi conjunxit uxorem. Hanc filia repulsam æquo animo tulit QUANGUS, seque totum ad Imperatoris voluntatem conformavit. Erat enim vir verè bonus, & Imperatori ante omnes fidissimus, qui nihil in Imperatoribus non amabat præter vitia. Vxor autem ejus nequissima & ambiciosa mulier marito usquequaque impar, filiamque spretam indignè ferens multas turbas concitavit, ut in loco memora-

Addunt Scriptores Sinici; quoties Imperator avorum aulam ^{Suum Præ-} ingrederetur, comitante QUANGO, & ut mos est, manibus syrma- ^{rum metus} colligente, tam insolito affectum horrore, ac si à tergo instaret aliquis, qui ferrum ei minaretur; alio verò id muneris obeunte Præfecto, metùs omnis expertum incessisse. Præfagire videbatur

Uu 3

animus,

animus, quantâ calamitas eum à cognatis QUANGI maneret. Nec fallebat ipsum hæc Imperatoris ex timore nata titubatio. Vnde summo se magistratu abdicandi domumque redeundi copiam petijt; quam tamen haud impetravit. Ut mirari sanè subeat, quo præsentè paveret, esse sine ipso tamen noluisse.

Eius clementia.
 Ex quo, ut diximus, illa contra HIAOCHUM Imperatorem, & QUANGUM orta seditio, severissimè hucusque in conscios ac rebelles inquirebatur. Multi specie Imperatori serviendi privatas ulciscerantur injurias. Quò factum, ut æquè innocentes ac criminum conscij necarentur. SIUENIUS ubi regnare cœpit, inquisitionem continuo sustulit, omnibus concessâ præteritorum veniâ, ne quis in posterum officio deesset suo; exhortans omnes ad concordiam & fidem. Præterea iudices non paucos mutavit; eos dico, quos justo severiores cognoverat. Comperto autem HOANGUM HONANÆ provincie præfectum mitem esse ac misericordem, qui populum sibi subjectum solâ virtute imperandique suavitate perbellè regeret, procul terrore poenarum; in regiam advocatum, summum tribunalis eius, in quo capitales aguntur causæ, Præfectum creavit, etiam atque etiam monitum, ut, quantam posset cunque subditorum misericordiam caperet. *Nam ego aiebat, inter meos subditos jam subditus fui, carceremque ab incunabilis expertus, scio, quantis malis vexentur subditi; quorum proinde convenit maximè misereri.* Multa alia decrevit bono publico; non ignarus, quid sit parère dicto, quid imperare. Ac sanè optandum esset, ut omnes Principes, qui alijs imperant, quid sit obedire, dignoscerent. Si enim calamitosam sæpe subditorum sortem intelligerent aut experirentur ipsi; vel ego fallor, vel illi suos magis amarent, quid enim dicam, minus vexarent aut opprimerent?

*Avaritia puni-
nita ab ipso
seo.*
 Anno imperij secundo fortissimi cetera vir animi TIENYENUS seipsum & auri cupidinem vincere non potuit. Cùm enim regionum sepulcrorum extruendi atque ornandi esset ei mandata cura; multa, numerorum millia subjectis expensarum falsis rationibus surripuit. Criminis erat manifestus; cùmque id apud Sinas esset capitale, missus in carcerem, carnificem expectabat. Adjunctus tamen à duobus amicis, ut de Imperatore legendo bene meritis, vitæ gratiam obtinuerat. Quippe Sinicæ leges hoc præclaris olim in rep. meritis dabant, ut admissum postea forte crimen esset impune. Duo igitur amici culpæ gratiam nunciaturi tendunt ad carcerem, At TIENYENUS eorum aspectum

Non sustinuit; néve illos videns, pudore confunderetur, laqueo sibi ipse
 jus dixit, bis mori dignus, qui se quoque iudice indignus erat vi-
 vere.

De QUANGI virtute ac fide multa diximus; sed uxorem habuit.
 HIENAM nomine, factu nequitiæque nulli secundam. Hæc, ut di-
 ctum, filia repulsam non ferens, ut illam diademam videret, HIUAM
 Imperatricem parabat è medio tollere. Occasio erat ex difficultate *Ambitio all-*
 partus, quo HIUA tertio istius Imperatoris anno filium HIEUM eni- *ena Impera-*
 tebatur. Omnes quotquot erant in regia medici, pro salute Imperatricis *trici mortem*
 vocantur in consilium. In his erat IENUS, unus è QUANGI domesti- *acerfit.*
 cis atque intimis familiaribus. Hunc igitur HIENA sollicitat magnis
 promissis præmijs, ut Imperatrici venenum cum pharmaco propinet.
 Ille spe felicitatis, quæ offerebatur, victus, Imperatrici medicatum mi-
 scuit poculum ejusmodi, ex quo in moerorem lapsa, denique moreretur.
 Idque tali arte fecit, ut ne suspicio quidem esset, illam veneno perijisse.
 QUANGUS autem id medicis haud impune volebat esse, tanquam in- *Scelus uxoris*
 parandâ medicinâ peccâssent. Iamque in eo erat, ut hæc de re quæstio- *ignaro marito*
 nem haberet; cum illius uxor veniam eis & impunitatem deposcit ac
 rogat, ut saltem in IENUM nihil triste statuatur. Suboluit QUANGO
 fraus vxoris ex importunâ petitione deprehensa; nec multum aberat,
 quin eam quæstioni subijceret. Verùm quia tale crimen totius familiæ
 interitum merebatur, sibi suisque rebus timens, ultra suspicionem non
 processit. Sed quia nihil adeò est occultum, quod ætas non in apertum
 proferat, præcipuè si est à muliere profectum crimen; post QUANGI *Excidio fami-*
 mortem fraus delecta, totaque illius est extincta familia. *lia punitum.*

Interim, quod nequissimis artibus quærebat, HIENA vidit. Nam
 Imperator filiam eius vxorem accepit, ornavitque diademate. Atque
 ut totum Imperium exhilararet, è carceribus captivos omnes more
 gentis emisit.

Scribunt historici Sinenses, anno quarto huius Imperatoris (fuit
 is ante Christum septuagesimus) mensè quarto, tantos terræ motus in *In Sinu terra*
 Sinis factos esse, ut montes aliquot evulsi suâ mole corruerint, majori *motus*
 tamen hominum terrore, quàm damno. Quod sanè mirum est, quia
 Sinicam terram rarè nec nisi leviter movisse constat. Sinæ, ut sunt pro-
 nis ad superstitionem animis, ex hujusmodi prodigijs interitum omi-
 nantur Imperio; quia irati cæli ac minacis ea signa esse autumant.

Paullò

*Quangus mo-
ritur Impera-
teri fidissim^o.*

Paullo post QUANGUS fato concessit, eximia in Imperatorem fide-
memorandus; subductus terris ante, quam suae cognationis interitum
videret. Ad agrum ipse Imperator humanissime invisit. Cujus ut
in se Imperiumque universum merita gratam memoriam prosequeretur;
IUM ejus filium summum dextro cornu ducem praefecit, paternum
quondam munus. XANGUM vero illius ex fratre nepotem Regu-
lum creavit. Multos insuper e QUANGI familia extulit ad honores,
sed valde caducos, ut videbimus.

*Monitor Im-
peratoris eligi-
tur.*

Mortuo QUANGO Imperator ipsemet omnem regiminis cu-
ram suscepit; novum Praefectum instituit, quem admonitorem Impe-
ratoris vocabat, eumque liberè, si alicubi peccaret, admonere licebat.
Quod exemplum reliqui deinceps Imperatores secuti sunt. Illud ita
hoc Imperatore eximium fuit, quod severissime Praefectis invigilabat,
de moribus eorum agendique modo inquirens. Populi vero guber-
nandi per quam liberalis ac suavis ratio. Quinto quoque die publice
sui copiam faciebat; quo die omnibus & praecipue viduis, pupillis ac
pauperibus patebat aditus. Praefectis autem edixit, ut in posterum
omnibus & praecipue viduis, pupillis ac pauperibus patebat aditus, Prae-
fectis autem edixit, ut in posterum omnes causas scripto traderent, ut
melius consideratis omnibus etiam scripto responderet ipse. Non
rarò enim contingere dicebat, ut loquaciores fucis verborum ac leno-
cinijs extorquerent omnia, quae concessisse, frustra deinde poeniteat.
Hic mos etiam nunc apud Sinas viget; quo fit, ut, licet Reges Sinarum
rarò se publice videndos indulgeant populo, continuo tamen revera-
cum eo versentur. Et plane magis ita cum suis agunt secretam nego-
tiorum omnium cognitione, quam illi, qui assiduo suorum colloquijs
ac familiaritate utuntur, negligentes interim eorum negotia. Non enim
regum facies à populo quaeritur, sed favor; neque pedes, ut aiebat ille,
sed caput imperat.

*Omnia scripto
aguntur apud
Sinas.*

*Machinatio
femineae am-
bitionis.*

Susceperat jam duos filios Imperator; quorum primus HIUS,
de quo supra dictum, hoc anno declaratus est heres Imperij atque Suc-
cessor. Alter KINUS e concubina fuit; quem hoc eodem anno HO-
AIGAN regem esse iussit. Ea res vehementer offit HIENAM Impe-
ratrixis matrem. Hoc enim pacto, si pareret nepotem filia, non Im-
peratorem, sed regulum tantum fore videbat. Quam ob rem fit autor
Imperatrici, HIUM veneno tollat. Nec inobsequentem filiam ha-
buit scelerosa mater, Namque Imperatrix in omnem exin occasionem
intenta,

intenta, quã privigno propinaret venenum, cum saepe simulato matris affectu ad convivium invitare, nec quidquam eorum omittere, quã ad ipsius interitum spectare videbantur. Sed incassum omnia. Nam nee puer Princeps, in recenti adhuc magorum memoriã quidquam comedebat, nisi à ministris prægustatum; & nescio quo modo in regiã increbuerat, H I E N A scelere H I U A M Imperatricem veneno sublatam esse, Ac licet Imperator huic suspicioni præfus abrogare fidem; severissimè tamen edixerat Principem custodientibus, ut cibum potumve, priusquam porrigerent, cum cura explorarent. Gliscente tamen intereã rumore, propinatum esse manu medici, venenum, ab H I E N A Imperatrici; paulatim Imperator omnes è QUANGI familiã præfecturis majoribus privavit. Advertebatur id à XANGO, Luo ac reliquis, qui proinde cum H I E N A de ipsius etiam Imperatoris nece consilium agitabant. Sed detecto prius, quàm perfecto scelere, capti omnes conjurati cum totã stirpe deleti sunt. Hic etiam H I E N A commeritas pridem poenas dedit. Imperatrici soli facta vitæ gratia; sed ab Imperatore repudiata, quod reliquum illius erat, vidua & ærumnis deformata traduxit. Tot malorum causa fuit unius mulieris ambitio. Sed quæ malis artibus honores familię quærebat, optimi QUANGI familiam simul ac se perdidit.

Postmodum Imperator ad Imperij leges & jura ordinanda animum applicavit. Variæ quippe leges à varijs Imperatoribus latae in immensum excreverant; quibus, non dico, intelligendis, sed vix legendis unius hominis vita sufficeret. Quare qui aliquam ante ceteros earum cognitionem ceperant, alios fraudes ex fraudibus texendo facillè decipiebant; unde multa tribunalibus negotia, multa iniqua lucra provenire. Itaque illas ad pauca capita redexit, non omnes, sed meliores duntaxat, antiquatis reliquis, Iustiniano nostro non absimilis. Quantã verò moderatione ab iudicibus essent homines addicendi morti, hac lege monstravit. *Volumus, ut iudices potius in leges peccent, quàm ut causã non probe liquidèque cognitã quemquam morte multent. Est enim hominis vita rerum omnium in terrarum orbe maxima. Magna proinde adhibenda est cautio, ne vel unus homo temerè occidatur.*

Et si verò S I U E N I U S in hunc modum utilitatem reipubl. sibi proposuit; efficere tamen haud potuit, quin existeret alicunde rebellio.

rebellio. Provincia X A N T U N G eâ calamitate potissimum infamis fuit; injctio ab annonæ penuriâ orto. Plebs enim fame stimulante furens undique prædari cœpit, emissasque ab Imperatore copias magnâ clade affecit, Imperator, ut huic malo, antequam corroboraretur ac manaret longius, iret obviam; C U M S U U M hominem probum rectique amantem cum novo milite contra furentes emisit. Qui cum ab eundi veniam ab Imperatore peteret; interrogatus ab eo, ecquo modo illos cogitaret reprimere, respondit, eo modo se repressurum eos, quo intricatum funem solvimus, qui quò magis adstringitur, eò magis implicatur. *Laxandus est, inquit, ut solvatur. Exercent latrocinia, quia penuriâ laborant, & à Præfectis tributa strictius quàm par est, exigentibus vexantur, Contra tuos etiam milites armis sumserunt, vim repellendo, Illam ego non adhibebo, sperans eos bonis verbis ac rationibus, comitate denique pacari posse. Non viribus agam, sed arte.* Quæ locutus, in provinciam suam abiit. Iam ad principem urbem rebellatricem pervenerat; cum rebellium exercitum audit obviam in pugnam procedere. Quare, ne vim inferre velle videretur, gradum cum suis reduxit. Missis dein diplomatis ubique cavit, ne quis latronem aut rebellem caperet nisi armatum. Si quis caperetur, eum volebat inviolatum & incolumem ad se adduci. Vulgavit præterea Imperatoris nomine, se omnibus præteritæ culpæ gratiam facere, si quieti redirent ad sua; imò & alimenta de publicis horreis promittebat. Dimissis igitur quoquoersum literis, ipse curru vectus ad eam, de quâ dictum est, urbem solus tendit; in quam admissus omnibus quietem ac pacem suasit, non armis, sed verbis eos domans, Cùmque sua cuique liceret arma vendere vel cum instrumentis ad agriculturam necessarijs commutare; dearmatis annonam regiam divisit, & sementi faciendæ, quantum cuique satis, attribuit. Ita sine sanguine confedit hæc seditio. Cujus generis calamitates semper Sinicis Imperatoribus formidolosæ fuere; quòd hinc plerumque vastitas Imperij consecuta sit atque mutatio. Quippe latronum duces paullatim vires colligunt ex perditis hominibus, nisi maturè retundantur; eisque crescit animus ad ipsum etiam Imperium occupandum. Attulimus hujus rei exempla nonnulla supra; neque pauca infrâ afferemus.

Chuyei Philosophi moderatio.

Sub hæc tempora C H U Y E U S philosophus diem suum obiit, vir summâ virtute præditus, diuitiarum contemtor, adeò justus, ut nec amicorum precibus, nec parentum unquam affectu motus, vel vnguem lacum

iatum à recti tramite discederet. Ad magnas Præfecturas eum extulerant mores sui; & tamen in tantâ paupertate decessit, ut sumtus, quæis terræ mandaretur, haud reliquerit. Quo audito Imperator, illius filio centum auri libros donavit, ut ex eo & patri iusta persolveret, & ipse de reliquo vitam toleraret.

Neque hujus tantum, sed etiam KIESINIJ virtus clara fuit, illius, qui hunc Imperatorem aluit in carcere, summoque in discrimine salutem ei dedit. Ingens hoc beneficium vel ignorabat Imperator, vel non meminerat. Neque KIESINJUS illius unquam memoriam usurpavit, nec Imperatorem, etiam cum res ac tempus ferret, admonuit; contentus præfecturâ suâ. Iam aliquot annis imperium tenuerat SIUENIUS; cum mulier una ex ijs, quæ in palatio serviebant, Imperatorem accepti beneficij commonefecit. Obstupuit ille cognitâ KIESINIJ modestiâ; maximique post eum faciens, collaudatum Reguli dignitate ornavit. Non tamen passus eum abire, velut patrem nutricium apud se detinuit; & virtutem illius ex usu quotidiano magis magisque suspiciens, adiutorem Imperij fecit ac Præfectum ab Imperatore proximum.

Kiesini' beneficia in Imperatore à se collatum tacet.

Duo philosophi Principi præceptores erant dati, qui bonis moribus eum ac Philosophiæ præceptis imbuerent. Alteri SUQUANGUS, alteri XEUS nomen erat. Inter hos fortè requietis & otij mentio versabatur; cum SUQUANGUS, *Auditione* inquit, *accepti, quietis amantem tuis & procul humana vita casibus vivere; nec infamia periculis obnoxium, qui sciat cupiditatibus & habendi desiderio modum ponere. Iam uterque rem fecimus; nec minus honoribus, quam divitijs abundamus. Ex doctrinâ notâ clarique, bonam famam conservavimus. Hæc si nobis non sufficiant; timo ne postea perdamus omnia, pœniteatque non secutos honestam otium.* Sub hæc dicta conveniunt inter se, seniûmque & ægritudine excusantes, ab Imperatore abundi veniam petunt. Quam is, licet invitus, dedit tamen, singulosque duobus aureorum millibus donavit. Princeps quoque singulis aureos quingentos numerari iussit, curribus & famulis additis, qui eos domum deducerent. Quò postquam rediere; maximam pecuniæ partem famulis, à quibus erant deducti, partiuntur. Quicquid reliquum erat insumere struendis convivijs, ad quæ suos cives invitabant, nil reservantes sibi. Aderat unus è SUQUANGI affinibus qui eum admonuit, ut illâ pecuniâ emereret agros filijs ac nepotibus relinquendos. Cui philosophus, HABEO, inquit,

Philosophus sapiens dicitur & factum.

inquit, ab antecessoribus meis fundum mihi relictum; qui, nisi filij ac nepotes mei desides erunt & marcebant otio, in victum vestitumque facile sufficet. Arent ipsi & serant. Opes nimia sapientum etiam animos depravant, malorum hominum vitia augent impelluntque ad peiora. Sina à me nolent virtutem discere; saltem id non relinquam eis, per quod peiores fiant.

Bellum in exteros prudenter dissuasum

Anno ante vulgarem Christi epocham sexagesimo decreverat Imperator TARTARIS bellum inferre. Namque in futurum sollicitus, cum eos accepisset iterum viribus pollere ac robore, plurimaque loca sub HIAOUO intra montes amissa recuperasse; volebat illos armis antevertere, ne, si ad pristinam potentiam excrevisent, Sinicum Imperium denuo vexarent. Sed à summo Præfecto, quod arma cogitaret, reprehensus ab incepto destitit. Eum porro sic locutum ferunt. Quid, ô Imperator, de exteris invadendis cogitas cum domi multa non desint, que correctione indigent? Hoc anno, quod adhuc inauditum, filius patri; & minores natu fratres septem, fratribus majoribus omnino viginti quinque mortem intulerunt. Sunt hac insignia non ferenda prætervitiis argumenta, morumque nocentissimam in Imperio mutationem portendunt. De hoc est dolendum; his quibus applicandum presentissimum remedium; quibus si non sit in Imperio locus, non erit quod TARTAROS timeamus. At nisi à te quam primum præcautum & provisum erit; timeo, ne non modo in Imperium, sed in ipsum quoque penetrent palatium. Has igitur ob causas dilatum est bellum TARTARICUM.

Ceterum Indiæ regna quædam ab HIAOUO in deditiorem redacta rebellârunt. Imperatorem de poena deliberantem cum alij, tum etiam Præfecti retinere, dicentes; incongruens esse, suos perdere, ut alienos subicias. Multa quidem occupata fuerunt Imperatore a tanto regna; sed maiore damno nostro quam emolumento. Infinitus est enim Sinarum bellatorum numerus, qui periire. Solum à Sinicis Imperatoribus exigitur, ut sui iuste & legitime imperent; sin animus est Imperij amplissimi proferre fines, sine vi, sine armis alluciant ad obsequium solâ virtutum famâ aliena regna. Quæ si nolint Imperatorem nostrum dominum agnoscere, nostra nobis Sina sufficet.

Haud multo post HIEUS Princeps patrem offendit. Nam in convivio, multis Præfectorum accumbentibus, Imperatorem ausus est arguere, quod indoctis etiam hominibus præfecturas committeret.

Imbi-

Ambiberat **HIEUS** cum Sinicâ philosophiâ scitum illud, Nec probum nec justum esse posse, qui philosophiam non didicisset. Vnde Sinis idem est amare literas ac bonum esse. Iratus Imperator filio respondet, se verissimè paternum ultus supercilium; & *Ex quo, inquit, HANA familia nostra verum potitur, fatale semper ei fuit, à successore filio molestias experiri. Sed ubinam sunt modò tot philosophi, qui totius Imperij præfecturis sufficiant? An ignoras literarum studia paullo ante nos postliminio ad nos rediisse? Ista sapienti dico; imò verò ne plus te sapere credas, quam sapio.* Post hæc Imperatoris erga filium usque ad eò exolevit favor, ut parum abesset, quin exheredato illo, **KINUMHOAIGAM** regem successorem declararet. At continuit se tamen; cum quia sciebat Præfectos id non permissuros, tum imprimis, ut levitatis notam effugeret. Nam eum nunc rejicere, quem paullo antea successorem designaverat, probrosum videbatur. Hæsit tamen alto pectore fixa vulneris illius cicatrix; cujus vindicandæ quærebatur undique occasio. Postea verò, quàm **HIEUS** filium è conjugè suscepit, odium repenti in amorem vertit. Tantâ enim lætitiâ perfusus est **SUENIUS**, ubi nepotem vidit, ut jam nullum nisi **HIEUM** vellet successorem. Quia et jam tradunt Imperatorem suis sæpe manibus nepotem excepisse, cum eodémque lusitasse positâ interim majestate.

Sinarum axiomata de philosophiâ.

Anno ante vulgarem Christi epocham octavo & quinquagesimo **TARTARUS TANGU** rex legatos ad Imperatorem misit, per quos eum dominum suum agnoscebat, tributarium ultro se faciens, ac promittens successores suos deinceps in Sinici Imperatoris semper clientela fore. Variæ fuerunt hac de legatione Præfectorum opiniones. Alij dicebant hoc **TARTARO** agere, ne à Sinis invaderentur, utque in tuto collocati antiquas vires reciperent. Alij contra suspicabantur, eos hoc prætextu Sinam explorare, quidque agatur, scire velle. Fuere, qui legatos ne audiendos quidem putarent. Vicit demùm illa sententia, ut admitterentur, & tanquam amici regis legati tractarentur. Hac occasione sæpe deinceps irrepserunt Sinicum in Imperium, fictâ legatione, uti comercia sua tuto exercerent. Afferebant **GINSEM** radicem illam, quæ una Sinis plurimi æstimata quanto vis emitur pretio. Afferebant præterea pelles pretiosissimas martium, castorum, & Zibelinæ, quas vocant, quarum in **TARTARIA** magna copia et usus. E Sinis invicem res alias in **TARTARIA** avehebant. Hujusmodi legationes nunc in **MOGORIA** Turcæ subor-

Legatio Tartarorum ad Sinas.

subornant, faciuntque cum Sinis commercia, ut fufius in Atlante meo narro. Erit hac de legatione inferius agendi locus. Namque TARTARI verè quondam Sinicum Imperatorem suum agnoverunt.

Haud multò post hanc legationem SIUENTIUS est mortuus; cujus imperium satis felix & pacatum fuit. Nam quòd ab eo nonnulla regna defecerint, illa velut exera sui que animi magnitudine indigna tam facillè quàm animosè spreuit. Præfectos habuit ac philosophos non paucos, homines præclaros, quorum egregià usus est operâ. Successorem reliquit HIUM filium, quem nunc dicere aggredior.

